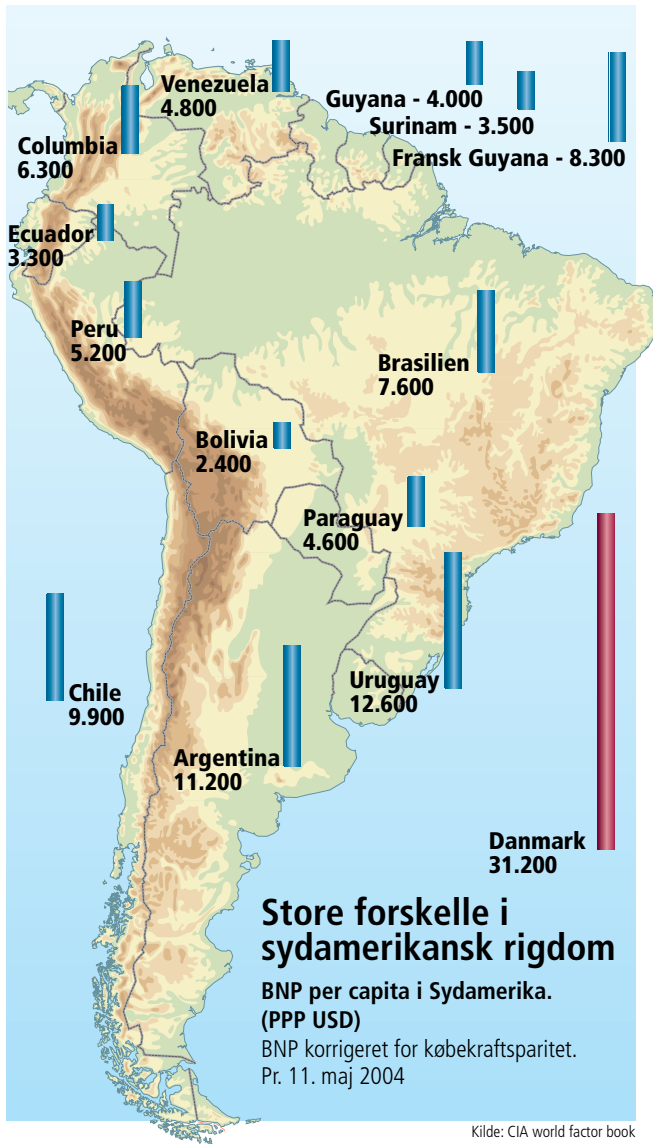

Brasilien sigter mo

Brasilien udgør sammen med Rusland, Indien og Kina den såkaldte BRIC-alliance, der spås at lede verdensøkonomien om 50 år. De fire lande er i fuld gang med at indgå strategiske aftaler inden for handel, rumfart og knowhow

AF RUNEVITUS HARRITSHØJ

BUENOS AIRES – Brasilien i G7 inden for 50 år. Ønsketænkning vil mange sige, da Sydamerikas største økonomi siden efterkrigstiden aldrig for alvor har indtaget den topposition i verdensøkonomien, som landets potentiale, stærke industri og 175 mio. indbyggere aspirerer mod.

Det forløbne halve århundrede har brasilianske regeringer iværksat storstilede programmer for at realisere denne drøm. Ifølge en 2003-rapport fra investeringsbanken Goldman Sachs kan drømmen blive til virkelighed – i løbet af de næste 50 år.

Rapporten opstiller et scenarium, hvor nutidens G7 er erstattet af et G4 bestående af Brasilien, Rusland, Indien og Kina. Denne fremtidens akse er på engelsk blevet døbt BRIC. Ifølge rapporten arbejder de fire demografiske og delvist økonomiske giganter allerede hen mod denne fremtid med deres hyppigere og mere omfattende indbyrdes aftaler.

Hidtil største fremstød

Et eksempel er, at Brasiliens præsident Luiz Inácio Lula da Silva i slutningen af maj besøgte Kina i knap to uger i sydamerikanernes hidtil største udenlandske handelsfremstød. Porteføljen til Lulas kinesiske charmeoffensiv var syv ministre og 400 embedsmænd, der indgik sam-

arbejdsaftaler inden for landbrug, stålsektor og fly-, bil- og rumfartsindustri.

Selvom Brasiliens eksport til Kina endnu ikke er i nærheden af sydamerikanernes eksport til USA, Argentina og EU, er de brasilianske eksporttal til Kina firedoblet siden 2000. Brasiliens nationalbank forventer, at de direkte kinesiske investeringer runder 7 mia. dollar i 2007, hvilket til den tid vil gøre Kina til den tredjevigtigste investor i Brasilien.

Lokale joint ventures

Kina har det sidste års tid sendt handelsdelegationer til Sydamerika i et forsøg på at skabe frihandelsaftaler med specielt handelsfællesskabet Mercosur bestående af Brasilien, Argentina, Uruguay og Paraguay. Brasiliens store bilsektor og avancerede flyindustri med den nationale flyfabrik Embraer har indgået lokale joint ventures i Kina inden for de sidste to år. I april var Lula på lignende officielle besøg i Indien og Sydafrika, og næste år aflægger Ruslands præsident Vladimir Putin besøg i Brasilien. Argentinas præsident Kirchner er i disse dage i Kina.

Brasiliens styrke i BRIC-alliancen består i næsten ubegrænsede naturressourcer, som landets kul- og mineralreserver samt den uendelige Amazonas-regnskov med tømmer og ferskvand. Det nationale olieselskab

Petrobras er blandt verdens førende inden for off-shore olieplatforme.

Landets industrielle kraftcenter omkring São Paulo – verdens tredjestørste by med 18 mio. indbyggere – har bilig og kvalificeret arbejdskraft.

At Lula, der som den første metalarbejder i Brasiliens historie vandt præsidentvalget i oktober 2002, i sin regeringstid på halvandet år har haft store problemer med at opfylde valglofterne om 10 mio. nye job og vådt og tørt til de skønnet 54 mio. fattige, skyldes en økonomi, der er bundet på hænder og fødder af en gæld på omkring 40 pct. af BNP.

Mens Lula hjemme har danset linedans for at opfylde IMF-kravene om at holde inflationen i ave, hvilket hæmmer det hjemlige forbrug og for tredje år i træk holder den økonomiske vækst på beskedne 1,5 pct., er han udenlands trådt frem som tredjeverdenlandenes talsmand.

Noget nær æresgæst

Han var noget nær æresgæst under World Economic Forum i Davos i januar 2003, og i september tog han opmærksomheden under WTO-forhandlingerne i Cancún som fortaler for tredjeverdenlandenes utilfredshed med manglende amerikanske og europæiske indrømmelser på handelsområdet, herunder landbrugsstøtten. På Davos-topmødet var Lula

De brasilianske børsrådgivere får i fremtiden endnu mere travlt, hvis landet bliver en del af G7's erstatning, G4, bestående af Brasilien, Rusland, Indien og Kina, som en rapport fra investeringsbanken Goldman Sachs forudser.

hovedkraften bag grundlæggelsen af den såkaldte G20-gruppe omfattende BRIC-landene og lande som Sydafrika, Nigeria og Indonesien, der ønsker fri handel uden vestens traditionelle protektionisme i form af kvoter, toldbarrierer og statsstøtte.

I sidste uge sagde Lula til udenlandsk presse:

»I G20 har vi skabt en ny økonomisk geografi, som lande som Brasilien behøver for at frigøre sig fra USA og EU. Jeg ønsker et godt forhold til disse regioner, men vil ikke som tidligere lade mit land stille sig tilfreds med at være fattigt. En fjerdedel af Brasili-

ens samhandel sker med USA og en anden fjerdedel med EU. Skal vi fortsat trygle disse rige lande om at stoppe landbrugsstøtten? Brasilien og Sydamerika må søge andre partnere, der praktiserer fuldstændig fri handel. Et eksempel er Kinas satellitprogram, der kan kombineres med Brasiliens knowhow i flybranchen. På samme måde vil min regering forsøge i ord som handling at samarbejde med Argentina, Sydafrika, Rusland, Indien og resten af tredjeverden-landene,« sagde Lula.

Lula sætter ord på, hvad Kina, Rusland og Indien formentlig ikke kan slippe af

sted med at sige uden diplomatiske kriser med USA og EU. USA's pres for at åbne op for verdens potentielt største frihandelszone i 2005 – den såkaldte Free Trade Agreement of the Americas (FTAA) – modarbejdes af Brasilien og Argentina, der opfatter Washingtons modvilje mod indrømmelser på blandt andet landbrugsområdet som dobbeltmoralisk.

På vegne af 800 mio

Mens Amerikas 34 lande undtagen Cuba forhandler på vegne af 800 millioner potentielle forbrugere fra Alaska til Kap Horn, tilbyder USA

d verdenstoppen

FOTO: SCANPIX

Sydamerikas tredje vej

Det siges, at Sydamerikas statsledere opfanger verdens politiske og økonomiske strømninger med 10 års forsinkelse. Siden årtusindskiftet har Sydamerikas 10 lande på nær Colombia, Uruguay og Paraguay udskiftet konservative og liberale statsledere til fordel for dagens centrumvenstre-drejede præsidenter.

Præsidenter som Lula i Brasilien, Kirchner i Argentina, Chávez i Venezuela og Lagos i Chile har sat sig for at finde Sydamerikas »tredje vej«: En langtidsholdbar balancegang mellem årtiers stigende fattigdom, ledighed og kriminalitet og konstant røde bundlinjer. Brasilien og Argentina er efter flere årtiers destruktiv rivalisering i færd med at kridte banen op for at skabe én forhandlingsposition over for USA og EU.

Ud over uklare visioner om et fælles parlament og en fælles mønt har Lula og Kirchner slået pjalterne sammen i forhandlingerne om udlandsgælden – og en reduktion af denne. De sydamerikanske lande og specielt Argentina indledte i kølvandet på Berlin-murens fald massive privatiseringsrunder. Mantraet »bedre service for færre penge« havde den lokale hale, at udliciteringer medførte, at tidligere statslige monopoler blev til private monopoler. Det har argentinske Kirchner reageret stærkest imod ved at fratage flere udenlandske selskaber deres licitationer.

Privatiseringer fratager staten kontrol

Problemet set fra præsidentpaladserne er, at privatiseringerne har frataget staten kontrol over vitale områder som postvæsen, telefoni, oliesektor og mineindustri. Til tider modarbejder disse private selskaber regeringens kurs. I Argentina kræver de sydeuropæiske serviceleverandører af forbrugsgoder prisforhøjelser som kriterium for at kunne vedligeholde og udbygge samme service.

Den argentinske regering beskylder selskaberne for systematisk at have omgået licitationernes krav om løbende investeringer. Det giver jævnlige strøm- og vandafbrydelser i hovedstaden Buenos Aires, der føler sig chikaneret af Valutafondens (IMF) forsvar af sydeuropæernes krav. I det lys er en ny tendens ved at opstå:

Statslige holdingselskaber, der midlertidigt overtager licitationerne, ender i enkelte tilfælde med at gennationalisere servicen, som det skete i foråret med Argentinas postvæsen.

I maj grundlagde Brasilien, Argentina og Venezuela det mellemstatslige olie- og gasselskab Petroamérica, der søger at forsvare landenes selvbestemmelse over deres naturressourcer. Venezuela, der er verdens femtestørste olieproducent med de største oliereserver uden for Mellemøsten, og det statslige olieselskab PdVSA vil sammen med Brasiliens Petrobras og Argentinas delvist spanskejede YPF-Respol samle 11,5 pct. af verdens skønnede oliereserver og 14,5 pct. af produktionen.

Verdens fjerdestørste naturgasreserver

Argentina har verdens fjerdestørste naturgasreserver, og udvindingen blev privatiseret for 10 år siden. De jævnlige strømafbrydelser i Buenos Aires sker ifølge regeringen på grund af flaskehalse og utilstrækkelig infrastruktur til elværkernes gasturbiner. Regeringen grundlagde for tre uger siden et statsligt energiselskab, Enarsa, for fremover at have mere indflydelse på landets energipolitik og elressourcer. Fællesnævneren for regeringens kritik af 1990'ernes privatiseringer er, at de har fjernet beslutningerne fra de folkevalgte til direktørkontorer i de udenlandske moderselskaber. Det er en aktuell diskussion i flere sydamerikanske lande.

Ideen med Petroamérica er også at fremstå som én sydamerikansk blok. En vis procentdel af olieindtægterne skal øremærkes til en sydamerikansk udviklingsbank, der giver lån med færre makroøkonomiske kriterier end IMF-låne. Det vil teoretisk set give statslederne større økonomisk og dermed politisk spillerum til at finde en langtidsholdbar balancegang mellem udfordringer og løsninger.

»Vi kan ikke reparere 500 års fejl på fire års mandat. Vi gennemlever en exceptionel situation i Sydamerika, hvor statslederne har indset, at Sydamerika enten står mere sammen gennem koordinering af politikker, aftaler og et minimum af infrastruktur eller fortsætter med at være tilbagestående,« sagde Brasiliens Lula i sidste uge.

enkeltlande som Chile og flere mellemamerikanske lande bilaterale handelsaftaler. Det er Brasilien stærkt irriteret over, og Lula-regeringen gør sit for at udvande FTAA's omfang og udskyde den til 2007.

Brasilien har traditionelt værnet om dets selvstændige linje i udenrigspolitikken og har råbt vagt i gevær, når USA har blandet sig direkte eller indirekte i regionens politiske og handelsmæssige konflikter. Brasilien har sammen med Argentina netop besluttet at sende fredsbevarende styrker til Haiti, ligesom Brasilien sidste år tog rollen som fredsmægler i konflikten mellem Venezuelas

regering og opposition. Den borgerkrigs lignende konflikt i Colombia, hvor USA i mange år har støttet regeringen med milliarder af dollar i bekæmpelsen af naroktrafikken blandt guerillaer og paramilitære, bekymrer i stigende grad Brasilien, der opfatter den amerikanske støtte som et maskeret forsøg på tilegne sig kontrol over regionen.

Kina kan lære noget

Ifølge sydamerikanske iagttagere kan Kina lære noget af Brasiliens aktuelle forhandlingstaktik over for USA: Samhandel, ja. Men på lige

vilkår og med gensidige indrømmelser.

Brasilien siger fra

Washington er varsom med at skrue bissen på over for Brasilien, hvis økonomiske størrelse tiltrækker mange amerikanske investorer. Symptomatisk har Brasilien som det eneste land i Latinamerika sagt fra over for, at brasilianske borgere, der ankommer til USA, får taget fingeraftryk og foto. Siden nytår har amerikanske statsborgere fået samme behandling i brasilianske lufthavne. Om Brasilien kan følge Kinas og Indiens høje vækstrater afhænger af, om

landet får styr på sin gæld. Samtidig opstiller Goldman Sachs-rapporten et par situationer, som skal undgås: BRIC-landene skal forskånes for problemer med overbefolkning, epidemier og tilbagevendende dårlig ledelse af landet. Rapporten påmindrer om, at vesten i 1980'erne opfattede det kommende århundrede som Japans og giver eksemplet, at Argentinas økonomi i år 1900 var på størrelse med USA's. I dag udgør BRIC-landenes BNP en ottendedel af G7-landenes. Rapporten forudsiger, at fremtidens største økonomier ikke nødvendigvis også er verdens rigeste samfund per capita.